

Nr 81.

Ankom till riksdagens kansli den 23 maj 1935 kl. 3 e. m.

Utlåtande i anledning av väckta motioner om anslag till organiserandet av landets skogsägare.

(1:a avd.)

I två inom riksdagen väckta, till jordbruksutskottet hänvisade motioner, nämligen I:268 av herr Nilsson, Petrus, m. fl. och II:455 av herr Pehrsson i Bramstorp m. fl., har hemställts, att riksdagen måtte ställa ett belopp av 100,000 kronor till förfogande för att enligt Kungl. Maj:ts närmare bestämmande användas vid organiserandet av landets skogsägare.

Beträffande motiveringen till motionerna, vilka i allt väsentligt äro likalydande, hänvisas till motionen I:266 sid. 9.

Över motionerna I:268 och II:455 har utskottet i vederbörlig ordning införfäskat yttrande av centralrådet för skogsvårdsstyrelsernas förbund, som därvid anfört:

»I motionerna har gjorts framställning om anvisandet av ett anslag av 100,000 kronor till organiserandet av landets skogsägare. Enligt vad centralrådet erfarit har ifrågavarande föreningsrörelse under senare år kraftigt utvecklats. Medan den första skogsägareföreningen konstituerades i Värmland år 1922 bildades under åren 1925—1928 dylika föreningar i Småland, Södermanland, Uppland, Dalarne och Gävleborgs län. Då rörelsen vunnit än snabbare utveckling under de tre sista åren uppgår för närvarande antalet föreningar till omkring tjugo, representerande enligt uppgift över 15,000 medlemmar med en beräknad areal produktiv skogsmark av 2.5 miljoner hektar. Sedan år 1931 verkar en centralorganisation för landets skogsägareföreningar, benämnd skogsägareföreningarnas riksförbund.

Man har kunnat särskilja tvenne typer av skogsägareföreningar, dels mer ideellt betonade, dels rent ekonomiska. Föreningarna av den ideella typen torde mest hava ägnat sig åt upplysande och rådgivande verksamhet rörande skogs- och virkesvård, mättningsbestämmelser o. dyl. men ha även på sina håll förmedlat försäljningar åt sina medlemmar.

För de föreningar åter, som hava rent ekonomisk karaktär, har affärsverksamheten blivit den väsentliga, mest framträdande uppgiften.

I norra och mellersta Sverige ha skogsägareföreningarna från början varit ekonomiskt betonade och delvis även haft en viss karaktär av kamporganisationer med strävan att bättre kunna göra säljarnas intressen gällande gentemot köparna.

I södra Sverige däremot hava skogsägareföreningarna till att börja med haft ideell karaktär. Den senaste depressionstiden med åtföljande försämrade konjunkturer har dock bland annat verkat därhän, att av-

sättnings- och försäljningsfrågorna för skogsägarna blivit de dominerande. De ideella föreningarna visade sig ofta svaga i sammanhållningen, och vidare gjorde sig behovet gällande, att en skogsägareförening måste vara ett ekonomiskt organ och kunna göra affärer. Statsmakterna ha även som bekant uppställt som villkor, att skogsägareföreningarna skola vara organiserade som ekonomiska föreningar för att kunna räknas som producentsammanslutningar vid leveranser av brännved till statliga inrättningar.

Till följd härav ha de flesta ideella skogsägareföreningar ombildats till ekonomiska eller ock ha sidoföreningar bildats med uppgift att vara de ideella föreningarnas försäljningsorgan. Enligt uppgift från riksförbundet beräknas alla landets skogsägareföreningar före den 1 juli 1935 vara ekonomiska organ.

De nu lämnade uppgifterna rörande skogsägareföreningsrörelsens utveckling visa, att organisationssträvandena haft god vind i seglen och att uppkommande hinder därför låtit sig utan större svårigheter övervinnas. Av allt att döma fortsätter rörelsen att alltjämt utvecklas i snabb takt. Någon stagnation torde ännu icke ha kunnat förmärkas. Icke heller har, efter vad centralrådet känner till, på sistone några särskilda hinder uppstått för organisationsarbetet.

På dylik grund synes det därför knappast vara av behovet påkallat att för rörelsens ytterligare utveckling anvisa statsmedel. Centralrådet vill i detta sammanhang erinra om, att skogsvårdsstyrelserna i vissa fall ansett sig böra lämna föreningarna stöd just för det första förberedande organisationsarbetet och för att få rörelsen igångsatt. Flertalet av de skogsvårdsstyrelser, som härför på ena eller andra sättet bidragit, torde emellertid numera ha funnit fortsatt bistånd obehövt.»

Centralrådet har vidare erinrat om att skogsägareföreningarna för sin medverkan i arbetet för vedeldningens främjande redan uppburit vissa statsbidrag samt att statsmedel för motsvarande ändamål äskats även för budgetåret 1935/1936. I samband härmed har centralrådet ytterligare anfört:

»För utövande av denna sin ur allmän synpunkt viktiga uppgift kunna skogsägareföreningarna sålunda redan påräkna visst statsunderstöd. Som centralrådet i annat sammanhang gjort gällande kan till viss del deras arbete, utöver strävandena för vedeldningens främjande, bliva till allmänt gagn. Huruvida de härför, då det i allt fall närmast endast gäller att tillgodose och tillvarataga egna intressen, kunna anses förtjänta av statsunderstöd, finner emellertid centralrådet i hög grad tveksamt. Förutsättningar för ett närmare bedömande av denna fråga kunna enligt centralrådets åsikt först anses föreligga, sedan utredning verkställts till klarläggande av ifrågavarande föreningars arbetsuppgifter. Innan så skett och innan ramen för deras verksamhet blivit närmare fixerad, kan centralrådet icke tillstyrka anvisandet av statsmedel för deras allmänna verksamhet. Då det icke heller, som centralrådet ovan påvisat, synes vara behövt att föreningarna kunna förfoga över statsmedel för organisationsarbetets genomförande, finner sig centralrådet böra avstyrka bifall till de ifrågavarande motionerna.»

Utskottet vill erinra, att alla landets skogsägareföreningar äro eller i allt fall snart beräknas vara ekonomiska organ, som närmast tillgodose egna intressen. Emellertid kan denna föreningsrörelse i vissa avseenden hava en ur allmän synpunkt viktig uppgift att fylla. Centralrådet för skogsvårdsstyrelsernas förbund har i yttrande över motionerna I: 266 och II: 453 framhållit, att skogsägareföreningarnas verksamhet kan få betydelse för förbättrad virkesbehandling, framförallt å bondeskogarna, ävensom för rationalisering av virkesanskaffningen. I likhet med centralrådet för skogsvårdsstyrelsernas förbund anser utskottet direkt anslag till skogsägareföreningarna icke kunna ifrågakomma, förrän deras arbetsuppgifter blivit närmare klarlagda. Däremot bör enligt utskottets åsikt hinder icke möta, att Kungl. Maj:t efter särskild prövning, där så befinnes lämpligt, från det år 1934 beviljade reservationsanslaget å 40,000 kronor till främjande av organisationsarbetet m. m. på jordbrukets och fiskets områden, å vilket anslag medel fortfarande finnas till disposition, i mån av behov anvisar bidrag jämväl till främjande av organisationsarbete på skogsbrukets område, företrädesvis bland mindre skogsägare.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

att motionerna I: 268 och II: 455, i den mån de icke kunna anses besvarade genom vad utskottet här ovan anført, icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 23 maj 1935.

På jordbruksutskottets vägnar:

C. J. JOHANSSON.

Närvarande: se utlåtande nr 80.

Reservation

av herr *Carlström*, som ansett, att utskottets yttrande bort erhålla följande lydelse:

»Utskottet vill erinra, att alla landets skogsägareföreningar äro eller i allt fall snart beräknas vara ekonomiska organ, som närmast tillgodose

egna intressen. Emellertid kan denna föreningsrörelse i vissa avseenden hava en ur allmän synpunkt viktig uppgift att fylla. Centralrådet för skogsvårdsstyrelsernas förbund har i yttrande över motionerna I:266 och II:453 framhållit, att skogsägareföreningarnas verksamhet kan få betydelse för förbättrad virkesbehandling, framförallt å bondeskogarna, ävensom för rationalisering av virkesanskaffningen. I anledning av sistnämnda båda motioner har utskottet i sitt utlåtande nr 80 tillstyrkt en utredning om åtgärder till höjande av skogsbrukets ekonomiska bärkraft. Utskottet förutsätter, att vid den sålunda tillstyrkta utredningen även frågan om skogsägarnas föreningsrörelse göres till föremål för närmare undersökning. Då utskottet, i likhet med centralrådet för skogsvårdsstyrelsernas förbund, anser statsunderstöd åt skogsägareföreningarna icke kunna ifrågakomma, förrän deras arbetsuppgifter blivit närmare klarlagda, vill utskottet i avbidan på resultatet av förenämnda utredning icke tillstyrka någon åtgärd från riksdagens sida i anledning av motionerna I:268 och II:455.

Utskottet hemställer alltså,

att motionerna I:268 och II:455 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.»